

OLIMPIAI JÁTÉKOK

- *Ókori és újkori olimpiák*
- *Sportágak*
- *Jelképek*

AZ ÓKORI OLÜMPIAI JÁTÉKOK

Az első olümpiai játékokat i. e. 776-ban tartották a görögországi Olümpiában, bár valószínű, hogy már korábban is folytak sportversenyek, ezt követően általában négyévente rendezték meg. A két olümpia között eltelt időt olümpiádnak nevezték, ami egy idő után időszámítási alap is lett. Az ókori olümpiai játékok népszerűsége csak folyamatosan emelkedett, az i. e. 5. és 6. században érte el tetőpontját.

Mikor Róma terjeszkedni kezdett Görögország felé, a játékok már folyamatosan vesztek jelentőségükből. Miután I. Theodosius római császár i. sz. 393-ban államvallássá nyilvánította a kereszténységet és betiltotta a pogány rendezvényeket, az olümpiai játékok is erre a sorsra kerültek. A játékokat legközelebb 1503 év múlva elevenítették fel újra.

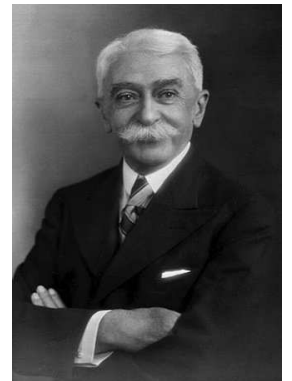
AZ OLIMPIAI JÁTÉKOK ÚJJÁSZÜLETÉSE

Bár a modern olümpiai játékok újjászületése a 19. század közepén kezdődött, már korábban is rendeztek az olimpiára emlékeztető sporteseményeket. Az érdeklődés az olümpiai játékok nemzetközi eseménnyé való növelése iránt akkor nőtt meg, mikor egy német archeológus a 19. század közepén felfedezte az ókori Olümpia romjait.

Pierre de Coubertin a Francia Atlétikai Sportegyesületek Szövetsége élise alatt összehívott egy kongresszust, melyet 1894. június 16-ától 23-ig a párizsi Sorbonne egyetemen tartottak. Tizenhárom nemzet képviseltette magát a tanácskozáson, többek között Kemény Ferenc egri reáliskolai igazgató is. Coubertin ismertette elképzeléseit, döntést hoztak az olümpiai játékok felújításáról és az első olümpiai játékok helyszínéről: Athént, az esemény szülőföldjének fővárosát választották az olümpia házigazdájának. Megalapították a Nemzetközi Olümpiai Bizottságot (NOB), amelynek első elnöke a görög Dimítriosz Vikélasz lett.

Az első NOB által rendezett olimpián kevesebb, mint 250 sportoló vett részt, ami a modern korban ugyan kevésnek számít, csakúgy, mint az olümpiai sportágak száma. Mindössze kilenc sportág szerepelt a programban: atlétika, birkózás, kerékpározás, sportlövészet, súlyemelés, tenisz, torna, úszás és vívás. E sportágak – a tenisz kivételével – 1896 óta megszakítás nélkül szerepelnek az olümpiai sportágak között.

OLIMPIAI SPORTÁGAK

Olimpiai sportágnak nevezzük a nyári és a téli olümpiai játékok versenyszámain. A jelenlegi olümpiai program 35 sportágot tartalmaz 53 szakággal. A nyári olümpiai játékokon 28 sportág 38 szakága szerepel mintegy 300 versenyszámmal, a téli olümpiai játékokon pedig 7 sportág 15 szakággal és körülbelül 80 versenyszámmal. A versenyszámok száma és típusa olimpiáról olimpiára változhat. Minden olümpiai sportágot egy-egy nemzetközi szövetség képvisel.

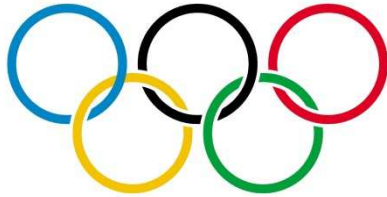
A korábbi olümpiai játékokon voltak olyan sportok, amelyek ma már nem tartoznak a programba, mint például a lovaspólya és a kötélhúzás. Ezeket a sportágakat azért törölték, mert vagy nem volt megfelelő

érdeklődés, vagy nem volt megfelelő irányító testület. A tenisz egy olyan példa, ami már a korai játékokon is szerepelt, de a NOB kivette a programból, majd később, az 1988-as játékok alkalmából került vissza. Bemutató sportokat is gyakran szerepeltettek az olimpiákon, általában azért, hogy támogassa a rendező ország helyi sportját, vagy hogy felmérje a nemzetközi érdeklődést és a támogatottságot. Ilyen sport a baseball és a curling, ezek benne voltak a hivatalos olimpiai programban (1992-ben és 1998-ban).

OLIMPIAI JELKÉP

Az olimpiai jelkép különböző szimbólumok összessége, amelyeket a Nemzetközi Olimpiai Bizottság az olimpiai játékok népszerűsítéséhez alkalmaz. Az „olimpia”, „olimpiai” elnevezés, az olimpia zászlaja, jelvénye, jelmondata, emblémája és himnusza, az olimpiai láng és az olimpiai fáklya is védjegyoltalmat élveznek.

- ❖ A legismertebb ilyen szimbólum az olimpiai karikák. Az öt egybefonódó karika szimbolizálja az öt kontinens egységét, és ez a szimbólum szerepel fehér alapon az olimpiai zászlón is. Az öt karika színei (fehér, vörös, kék, zöld, sárga és fekete) közül legalább egy a világ minden nemzetének zászlajában szerepel. A zászlót 1914-ben fogadták el hivatalosan, de első alkalommal csak 1920-ban, Antwerpenben használták, azóta a játékok minden rendezvényén felvonják a nyitóünnepségen, illetve levonják a záróünnepségen.

- ❖ Az olimpiai játékok latin jelmondatának, a „Citius, Altius, Fortius”-nak a jelentése „Gyorsabban, Magasabba, Erősebben”. Coubertin elképzeléseit az olimpiai eskü fejezi ki legjobban: „A legfontosabb dolog az olimpiai játékokban nem a győzelem, hanem a részvétel, hasonlóan az élethez: nem a diadal, az igyekezet a fontosabb. A legalapvetőbb dolog nem az, hogy legyőzd társaid, hanem, hogy küzdj jól.”

- ❖ Az 1896-os olimpiára írt olimpiai himnuszt 1958-ban, a Tokióban megtartott 54. ülésén ismerte el a Nemzetközi Olimpiai Bizottság az olimpia hivatalos himnuszaként. Hivatalos himnuszaként első alkalommal 1960-ban adták elő az olimpiai játékok megnyitó- és záróünnepségén.

- ❖ Az olimpiai lángot – a mozgalom másik fontos jelképét – minden játékot megelőzően a görögországi Olümpiában gyújtják meg, csupán a Nap melege segítségével. Innen – ha lehetséges – egymást váltó futók juttatják el az adott olimpia rendező városáig, és ezzel a lánggal gyújtják meg a nyitóünnepségeken az olimpiai stadionban elhelyezett hatalmas fáklyát, amelynek lángja a játékok végéig lobog. Olimpiai láng 1928 óta szerepel a játékokon, de csak 1936-tól vitték körbe a Földön. 2012-től biztonsági okokból csak a rendező országban viszik körbe a fáklyát.

- ❖ Az 1968. évi nyári olimpiai játékokon volt először hivatalos kabalája a játékoknak, és ezt a hagyományt azóta minden rendező város tartja. Ezek a figurák állati, emberi vagy fantázia szülte alakok, amelyek a játékoknak helyet adó ország kulturális hagyományaira jellemzőek.

OLIMPIAI BAJNOKOK ÉS ÉRMESEK

Az első helyezettek aranyérmeket kapnak – 1912-ig színarany, ezután arannyal futtatott ezüst, majd arany tetejű ezüstlap. Minden aranyéremnek legalább 6 gramm aranyat kell tartalmaznia. A másodikokat ezüstéremmel, a harmadikat bronzéremmel jutalmazzák. Az egyenes kieséses rendszerben lebonyolított sportágak (például az ökölvívás) harmadik helyezettjeit nem határozzák meg, az elődöntők vesztesei kapnak bronzérmeket. A három érmet első alkalommal 1906-ban, a nem hivatalos olimpián alkalmazták, ám mivel ez csak egy jubileumi rendezvény volt, a három díj hivatalosan 1908-as londoni olimpiától szerepel az olimpiák történetében. 1948 után a negyedik, ötödik és hatodik helyezettek is kaptak tanúsítványt kitűnő szerepléseikről, ezt győzelmi diplomának nevezik. Az 1984-es játékokon a hetedik és nyolcadik versenyzők is kaptak ilyen címet. A 2004-es athéni játékokon az érme mellett olajfaág koszorúkkal is jutalmazták a rendezők a sportolókat.

